

Gelişim Liginde Oynayan Futbolcuların Mevkilerine Göre Motivasyon ve Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Comparison of Motivation and Anxiety Levels of Footballers Playing in the Development League by Position

Deniz BEDİR¹, Eda YILMAZ¹, Serkan ADİN², Aybüke BÜYÜKPOLAT²

¹Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

²Erzurum Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, Türkiye.

Özet

Bu çalışmanın amacı gelişim liginde oynayan futbolcuların mevkilerine göre motivasyon ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmanın modeli nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modelidir. Araştırmanın evrenini 2021-2022 sezonunda Türkiye gelişim liginde oynayan futbolcular oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise bu sezonunda çeşitli takımlarında oynayan elit U16, U17 ve U19 yaş kategorilerindeki toplam 292 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmaya ilişkin bulguların elde edilmesinde kullanılan veri toplama araçları "Kişisel Bilgi Formu", "Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği", "Sporda Kaygı Ölçeği" olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Çalışmamızda elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir Çarpıklık-Basıklık, histogram, Q-Q Çizelgesi ve Shapiro Wilks analizinden elde edilen sonuçlar sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda ölçek ile alt boyutlar arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; gelişim liginde oynayan futbolcuların mevkilerine göre motivasyon ve kaygı düzeyleri arasında ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Kaygı, Motivasyon

Abstract

The aim of this study is to compare the motivation and anxiety levels of football players playing in the development league according to their positions. The model of the research is the screening model, which is one of the quantitative research methods. The population of the research consists of football players playing in the Turkish development league in the 2021-2022 season. The sample group consists of a total of 292 athletes in the elite U16, U17, and U19 age categories who played in various teams this season. The data collection tools used to obtain the findings related to the research consist of three parts: "Personal Information Form", "Sport-Specific Achievement Motivation Scale", "Sport Anxiety Scale". The data obtained in our study were analyzed statistically. As a result of the results obtained from the Skewness-Kurtosis, histogram, Q-Q Chart, and Shapiro Wilks analysis, it was determined that the data showed a normal distribution. In this direction, Pearson Correlation Analysis was applied to examine the relationship between the scale and its sub-dimensions. As a result of the study; There was no relationship between motivation and anxiety levels of the football players playing in the development league according to their positions.

Keywords: Anxiety, Football, Motivation

Spor ve Bilim Dergisi 01(01):01-09
Sorumlu yazar: Eda YILMAZ, 0000-0003-4832-3792, eda.yilmaz@erzurum.edu.tr

Künye: Bedir, D., Yılmaz, E., Adin, S. & Büyükpolat, A. (2023). Gelişim liginde oynayan futbolcuların mevkilerine göre motivasyon ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. Spor ve Bilim Dergisi, 1(1), 01-09.

Tarihler:
Geliş: 11.03.2023
Kabul: 10.04.2023
Yayın: 28.04.2023

GİRİŞ

Çağımızda spor hayatımızın ayrılmaz bir parçası olmuştur. Spor, insanlara problemlerinden kurtulmak, stresle baş edebilmek, özgüvenlerini artırmak, fizyolojik ve zihinsel olarak geliştirmek için harika fırsatlar sunar. Sosyal yaşamı ve davranışı düzenleyen biyolojik, sosyal ve pedagojik bir kavram olan spor insanın fiziksel ve psikolojik olarak gelişimine dayanan bir olgudur (Yetim, 2000).

Sporcuların yüksek yoğunluklu etkinliklere katılım sağlamaları ve bunun sürdürmeleri için gerekli olan birden fazla kavram vardır. Başarı motivasyonu da bu kavramlar arasındadır. Başarı motivasyonu, insanların neden spor yaptığı, neden başarılı olmaya çalıştıkları ve bunu yapmayı neden sürdürdükleri gibi soruları yanıtlamaktır (Öğülmüş, 2002). Sporcular, antrenörler, eğitim bilimciler, spor psikologları ve diğer kişi ve kuruluşlar sporda başarılı olmak için çok çalışırlar. Sporcunun üst düzey performans gösterdiği yarışmalar sürekli yapılmaktadır. Spor uluslararası bir tanıtım aracı olarak görüldüğü için sporda mücadele artmıştır (Çam, 1990). Fakat çağımızda, bilhassa sporun gelişmiş olduğu ülkelerde, benzer fiziksel becerilere ve çalışma şartları olan binlerce genç sporcudan sadece birkaçının yüksek performans elde edebildiği açıktır. Yani yetenekleri ve imkanları eşitken başarıları farklıdır. Bu farklılığın birçok nedeni vardır en önemlilerinden biri kişisel motivasyondur (Başer, 1985).

Motivasyon sporcuların müsabakalarda başarılı performans göstermelerini sağlarken; kaygı durumları sporcuların performansı etkileyen psikolojik faktörlerden biridir. Kaygı ise sporcuların müsabakadan önce ve sonra nelerle karşı karşıya kaldıkları ve bu tür endişe durumlarıyla nasıl başa çıkılacağı üzerine kuruludur. Yaşadığımız çağda, zihinsel süreçler ve onları etkileyen faktörler, atletik performansın iyileştirilmesinde giderek daha önemli bir durum haline gelmiştir. Sporcular yarışmalarda performanslarını iyi ya da kötü etkileyen bir takım psikolojik faktörlerden etkilenebilirler. Bu faktörler bazen sporcunun içsel karakteri ile ilgili olabilir veya çevresel uyaranların etkisi altında ortaya çıkabilir (Ergül, 2005).

Çoğu sporcu yarışma sırasında bir miktar baskı ve zorlukla karşılaşır. Birçok sporcu stresli yarışmalarda antrenmanlarda sergiledikleri performanslarını gösterememekteirler. Antrenörler yaptıkları açıklamada, oyun sırasında takımlarına ve sporcularının sergiledikleri performanslara inanmadıklarını belirtmektedir (Bingöl ve ark, & Gündoğdu, 2012). Yarışmalar sırasında çoğu sporcu aynı anda endişeli, huzursuz ve tereddüt içinde oldukları gözlenmektedir. Ayrıca sporcuların antrenmanda rahat yaptıklarını ancak müsabakalarda yapamadıkları, takım arkadaşlarına uyum sağlayamadıkları, istediklerini yapamadıkları görülmüştür (Gümüş, 2002). Bu durum sonuç olarak sporcuların performanslarını olumsuz olarak etkilemiştir.

Futbol; taktik görevleri tamamlamak için hızlı kararlar alınan ve sorumluluk gerektiren bir oyundur. Bir oyuncunun sahadaki görev yerine göre futbol bilgisi ve taktik deneyimi fazla olması takımın başarısı için çok önemlidir. Bir futbolcu sahaya çıktığında ani ve hazırlıksız pozisyonlarla karşı karşıya kaldığında rakiplerinin baskısı altında dahi çabuk ve doğru tepkiler verebilmelidir (Heath & Carter, 1967). Fiziki durum ile teknik ve taktik antrenmanlara önem verilirken, psikolojik antrenmanın önemi ihmal edilmiştir. Bunun nedenleri; oyuncuların ve antrenörlerin bilgi yetersizliği, zihinsel becerilerin doğru bilinmemesi ve zaman yetersizliğidir (İkizler, 1993) Ancak oyuncuların fiziki durumları iyi olmasına karşın oyundaki performansları yetersiz kalabilir. Bu nedenle günümüzde spor psikologları, antrenörlerin ve oyuncuların oyun sırasındaki psikolojik dayanıklılıklarını daha fazla önemsemektedir (Crust, 2008; Jones ve ark., Connaughton, 2007; Jones & Parker, 2013; Sheard, 2012). Bu sayede sporcuların motivasyon düzeyi yükseltilirken; baskı altında olduklarında stresle başa çıkma yetenekleri geliştirilebilir. Bu perspektiften hareketle çalışmamızın amacı; sporcuların psikolojik gelişimlerini daha verimli geçirmeleri için kaygılarının hangi yaş düzeyinde daha fazla olduğunu tespit etmek ve bunun da motivasyon üzerine etkisinin olup olmadığını araştırarak antrenörlere ve sporculara önerilerde bulunmaktır.

YÖNTEM

Yayın etiğine uygun olarak etik kurul onayı Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığının Fakültemiz Etik Kurulunun 20.06.2022 tarihli oturumunda alınan E-70400699-050.02.04-2200183831 sayılı kararı ile alınmıştır.

Çalışma Tasarımı

Yapılan araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılacaktır. Tarama modelinin temel amacı mevcut durumu betimlemektir. Bu tür çalışmalar genellikle büyük miktarda veriye dayandığından, araştırmacılar istatistiksel işlemler yaparak büyük örneklerle ilgilenir (Yılmaz & Metin, 2014).

Katılımcılar/Araştırma Grubu

Çalışmanın evrenini 2021-2022 sezonunda Türkiye Gelişim Liglerinde Futbol oynayan sporcular oluşturmaktadır. Örneklemine ise bu sezonunda çeşitli takımlarda Elit U16, Elit U17 ve U19 yaş kategorilerin oynayan toplam 292 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sporcuların spor yaşı ortalama 8.06 (ss= 2,00) olup 6.04 (ss= 1.65) yıldır lisanslı olarak sporculuk hayatına devam etmekte ve günde ortalama 2.61 (ss= 0,87) saat spor yapmaktadır.

İstatistiksel Analiz

Çalışmamızda elde edilen veriler istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Skewness-Kurtosis, histogram, Q-Q Grafik ve Shapiro Wilks değerlerinden elde edilen sonuçlar neticesinde verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş bu doğrultuda çoklu grupların karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans analizi (One way ANOVA) ölçek ve alt boyutlar arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. ANOVA sonucunda anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için Post Hoc testi olan Tukey kullanılmıştır. Ayrıca veriler, tablolarda standart sapma, aritmetik ortalama, katılımcı sayısı ve katılımcı yüzdesi şeklinde belirtilerek, anlamlılık düzeyi $*p<0,05$ kabul edilmiştir.

Uygulanan Testler/Veri Toplama Prosedürü

Verilerin Toplanması: Veriler, 2021-2022 sezonu içerisinde toplanmıştır. 2021-2022 sezonu Türkiye Gelişim Liglerinde Elit U16, Elit U17 ve U19 takımlarında futbol oynayan sporculara Demografik Bilgi Formu, Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği ve Sporda Kaygı Düzeyi Ölçeği uygulanmıştır. Eksik ve hatalı veriler çıkarıldıktan sonra toplamda 292 sporcu veri analiz edilmiştir. Katılımcılardan sorulan sorulara en uygun ve en doğru seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Tüm soruların cevaplanma süresi yaklaşık 4 dk. sürmüştür.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada kullanılan veri toplama araçları “Demografik Bilgi Formu”, “Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği”, “Sporda Kaygı Ölçeği” olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır.

Demografik Bilgi Formu: Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan; yaş kategorisi, oynadığı mevki, spor yaşı, lisans yılı ve günlük antrenman süresi gibi bilgilerden oluşan form oluşturulmuştur.

Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği: Ölçek, Willis tarafından geliştirilmiştir. Türkiye’de geçerliliği ve güvenilirliği Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından yapılmış olan “Spora Özgü Başarı Motivasyonu” ölçeği toplam 40 madde ve 3 alt boyuttan (güç gösterme güdüsü, başarıya yaklaşım güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü) oluşturulmuştur. Ölçek beş derecelendirmeli likert ölçeğine göre uyarlanmıştır. Çalışmamızda kullanılan Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeğinin iç tutarlık katsayısının, 0,75 düzeyinde güvenilir olduğu tespit edilmiştir (Tiryaki & Gödelek, 1997).

Sporda Kaygı Ölçeği: Sporda kaygı ölçeği futbolcuların kaygı düzeylerini belirlemek için kullanılmıştır. Smith ve ark. (2006), tarafından geliştirilen ölçek Karadağ ve Aşçı (2020)

tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ölçek 15 soru, 3 alt boyuttan (somatik, endişe ve konsantrasyon bozukluğu) oluşmaktadır. (Karadağ & Aşçı, 2020).

BULGULAR

Tablo 1. Sporcuların Sporda Kaygı Düzeylerinin Yaş Kategorisi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{x}$	ss	f	p
Sporda kaygı	U-16	204	1,65	0,36	1,09	0,34
	U-17	65	1,62	0,35		
	U-19	23	1,53	0,33		
Somatik	U-16	204	1,42	0,40	0,85	0,43
	U-17	65	1,37	0,33		
	U-19	23	1,33	0,29		
Endişe	U-16	204	2,02	0,68	1,62	0,20
	U-17	65	1,98	0,69		
	U-19	23	1,75	0,47		
Konsantrasyon bozukluğu	U-16	204	1,50	0,34	0,04	0,97
	U-17	65	1,51	0,36		
	U-19	23	1,50	0,40		

*p< 0,05

Tablo 1 incelendiğinde sporcuların kaygı düzeyleri ile yaş kategorileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilememiştir (p>0,05).

Tablo 2. Sporcuların Sporda Kaygı Düzeylerinin Oynadığı Mevki Kategorisi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{x}$	ss	f	p
Sporda kaygı	Kaleci	31	1,53	0,33	1,66	0,18
	Defans	100	1,61	0,37		
	Orta saha	131	1,65	0,34		
	Forvet	30	1,72	0,42		
Somatik	Kaleci	31	1,36	0,33	0,45	0,72
	Defans	100	1,39	0,39		
	Orta saha	131	1,43	,40		
	Forvet	30	1,40	0,34		
Endişe	Kaleci	31	1,81	0,67	1,32	0,27
	Defans	100	1,98	0,66		
	Orta saha	131	2,00	0,65		
	Forvet	30	2,15	0,77		
Konsantrasyon bozukluğu	Kaleci	31	1,43	0,32	2,15	0,10
	Defans	100	1,46	0,37		
	Orta saha	131	1,53	0,33		
	Forvet	30	1,62	0,35		

*p< 0,05

Tablo 2 incelendiğinde sporcuların sporda kaygı düzeylerinin oynadığı mevki kategorisi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilememiştir ($p>0,05$).

Tablo 3. Sporcuların Başarı Motivasyon Düzeylerinin Yaş Kategorisi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{x}$	ss	f	p
Başarı motivasyon	U-16	204	3,35	0,39	0,85	0,43
	U-17	65	3,29	0,41		
	U-19	23	3,39	0,27		
Güç gösterme güdüsü	U-16	204	3,24	0,41	2,60	0,08
	U-17	65	3,11	0,48		
	U-19	23	3,27	0,29		
Başarıya yaklaşma güdüsü	U-16	204	3,59	0,49	0,29	0,75
	U-17	65	3,60	0,46		
	U-19	23	3,67	0,32		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	U-16	204	3,11	0,59	0,81	0,45
	U-17	65	3,01	0,57		
	U-19	23	3,11	0,47		

* $p<0,05$

Tablo 3 incelendiğinde Sporcuların başarı motivasyon düzeylerinin yaş kategorisi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilememiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. Sporcuların Başarı Motivasyon Düzeylerinin Oynadığı Mevki Kategorisi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması.

Değişkenler	Kategoriler	n	$\bar{x}$	ss	f	p
Başarı motivasyon	Kaleci	31	3,34	$\pm 0,26$	0,44	0,73
	Defans	100	3,38	$\pm 0,36$		
	Orta saha	131	3,32	$\pm 0,37$		
	Forvet	30	3,31	$\pm 0,62$		
Güç gösterme güdüsü	Kaleci	31	3,40	0,35	2,45	0,07
	Defans	100	3,22	0,39		
	Orta saha	131	3,18	0,41		
	Forvet	30	3,15	0,59		
Başarıya yaklaşma güdüsü	Kaleci	31	3,61	0,37	1,00	0,40
	Defans	100	3,66	0,40		
	Orta saha	131	3,56	0,46		
	Forvet	30	3,57	0,75		
Başarısızlıktan kaçınma güdüsü	Kaleci	31	2,89	0,61	1,40	0,25
	Defans	100	3,12	0,59		
	Orta saha	131	3,11	0,52		
	Forvet	30	3,09	0,69		

* $p<0,05$

Tablo 4 incelendiğinde sporcuların başarı motivasyon düzeylerinin yaş kategorisi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilememiştir ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Futbolda kaygı düzeyinin önemi, farklı yönlerden gerçekleştirilen araştırmalarla daha çok anlaşılabilir. Örnek olarak; Maynard ve ark. (1995), yarı profesyonel futbolcular üzerinde yapılan bir araştırmada bilişsel ve fiziksel kaygının gücünü incelemiş ve kaygının fiziksel kaygının gücüne yöneldiğini ve önemli etkileşimler olduğunu göstermiştir. Stewart ve ark. (2016) golf sporuyla ilgilenen 173 sporcuya yönelik yapmış oldukları çalışmada motivasyon, zihinsel dayanıklılık ve rekabet kaygısı arasındaki karşılıklı ilişkileri incelemiştir. Bu çalışma sonucunda; motivasyon profillerinin (özerk motivasyon seviyelerine göre farklılık gösteren) golfçülerin zihinsel dayanıklılıkları ve rekabet kaygısı deneyimleriyle ilişkili olduğunu göstermiştir. Başka bir çalışmada ise; üniversiteler arası Badminton oyuncularının Kaygı ve Motivasyonları arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Çalışmaya yaşları 17 ile 25 arasında değişen yirmi oyuncu katılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Başarı Motivasyonu düzeyindeki artışın veya azalmanın Kaygı düzeyinin artması veya azalması üzerinde etkili olduğunu saptanmıştır (Khan ve ark., 2011).

Ziegler (1982) çalışmasında genç sporcuların daha fazla stres yaşadıklarını, daha yaşlı sporcuların genç sporculara göre daha fazla stresli deneyimlere katlandıklarını, daha genç ve daha yaşlı sporcuların stresle baş ettiğini bulmuş ve aynı etkiyi yaptığı belirtmiştir. Erbaş (2005) yapmış olduğu çalışmada sporcuların spor yaşına ve biyolojik yaşlarına bakmış ve kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Spor yaşları 4-5 yıl olan futbolcular da yarışma öncesi ve yarışma sonrası kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kesilmiş ve ark. (2020) çalışmalarında oyuncu pozisyonunun futbolcular arasında algılanan motivasyonel iklimi etkilemediğini ancak futbolcunun pozisyonunun ödül davranışı puanını etkili bir şekilde arttırdığını göstermiştir. (Ntoumanis, 2001) 268 sporcu üzerinde yaptığı çalışma, görev yöneliminin temel motivasyonu pozitif olarak etkilediğini söylemiştir. Cecchini ve ark. (2001) beden eğitimi öğretmenleri tarafından oluşturulan motivasyon iklimi ile hazırlık seanslarının içsel motivasyonu ile yarışma öncesi özgüven ve kaygı ile yarışma öncesi ve sonrası ruh halleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Beden Eğitimi sınıflarındaki zevk, algılanan yetenek ve çabanın yanı sıra yarışma öncesi somatik kaygı ve yarışma sonrası canlılık ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Öte yandan, performans iklimi özgüven, yarışma öncesi dinçlik ve yarışma sonrası stres ile ilişkilendirilmiştir.

SONUÇ

Çalışmanın sonucunda; gelişim liginde oynayan futbolcuların mevkilerine göre motivasyon ve kaygı düzeyleri arasında ilişki saptanmamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Araştırma sürecinde çalışmaya katılan sporculara teşekkür ederiz.

Etik Beyanı

Yayın etiğine uygun olarak etik kurul onayı Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığının Etik Kurulunun E-70400699-050.02.04-2300134107sayılı kararı ile alınmıştır.

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar eşin oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

- Başer, E. (1985). *Uygulamalı spor psikolojisi*: BSY Yayınları.
- Bingöl, H., Çoban, B., Bingöl, Ş., & Gündoğdu, C. (2012). *Üniversitelerde öğrenim gören taekwondo milli takım sporcularının maç öncesi kaygı düzeylerinin belirlenmesi*.
- Cecchini, J., González, C., Carmona, Á., Arruza, J., Escartí, A., & Balagué, G. (2001). The influence of the physical education teacher on intrinsic motivation, self-confidence, anxiety, and pre-and post-competition mood states. *European Journal of Sport Science*, 1(4), 1-11.
- Crust, L. (2008). A review and conceptual re-examination of mental toughness: Implications for future researchers. *Personality and individual differences*, 45(7), 576-583.
- Çam, İ. (1990). *Sporla bir olgu olarak motivasyon ve motivasyonun sportif performans üzerine etkileri*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erbaş, M. (2005). *Üst düzey basketbolcularda durumluk kaygı düzeyleri ve performans ilişkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergül, H. F. (2005). Motivasyon ve motivasyon teknikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 67-79.
- Gümüş, M. (2002). *Profesyonel futbol takımlarında puan sıralamasına göre durumluk kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Sakarya Üniversitesi.
- Heath, B. H., & Carter, J. L. (1967). A modified somatotype method. *American journal of physical anthropology*, 27(1), 57-74.
- İkizler, H. C. (1993). *Sporla başarıyı etkileyen psikolojik faktörler ve psikolojik antrenman*. Marmara Üniversitesi (Turkey).
- Jones, G., Hanton, S., & Connaughton, D. (2007). A framework of mental toughness in the world's best performers. *The Sport Psychologist*, 21(2), 243-264.
- Jones, M. I., & Parker, J. K. (2013). What is the size of the relationship between global mental toughness and youth experiences? *Personality and individual differences*, 54(4), 519-523.
- Karadağ, D., & Aşçı, F. H. (2020). Adölesan Sporcularda Çok Boyutlu Kaygının Değerlendirilmesi: Spor Kaygı Ölçeği-2'nin Geçerlik ve Güvenirliliği. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 12(3).
- Kesilmiş, İ., Taştan, Z., & Toros, T. (2020). Futbolcularda Algılanan Motivasyonel İklimin ve Ödüllendirici Davranışın Mevkilere Göre Karşılaştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 115-122.
- Khan, Z., Haider, Z., Ahmad, N., & Khan, S. (2011). Sports achievement motivation and sports competition anxiety: A relationship study. *Journal of Education and Practice*, 2(4), 1-5.
- Maynard, I. W., Smith, M. J., & Warwick-Evans, L. (1995). The effects of a cognitive intervention strategy on competitive state anxiety and performance in semiprofessional soccer players. *Journal of sport and exercise psychology*, 17(4), 428-446.
- Ntoumanis, N. (2001). Empirical links between achievement goal theory and self-determination theory in sport. *Journal of sports sciences*, 19(6), 397-409.
- Öğülmüş, S. (2002). *Güdüleme (motivasyon) kuramları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara, 92, 93-95.
- Schaefer, J., Vella, S. A., Allen, M. S., & Magee, C. A. (2016). Competition anxiety, motivation, and mental toughness in golf. *Journal of Applied Sport Psychology*, 28(3), 309-320.
- Sheard, M. (2012). *Mental toughness: The mindset behind sporting achievement*: Routledge.
- Tiryaki, Ş., & Gödelek, E. (1997). Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin Türk sporcuları için uyarlama çalışması. 1. *Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri*, 1.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- Yılmaz, G., & Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Durum Çalışması içinde, 261-285.
- Ziegler, S. (1982). Application of Stress Management in Competitive Runners. LD Zaichkovsky, ve WE Sime. *Stress Management for Sport*.